

О. М. Іванова,
к. е. н., старший викладач кафедри економіки підприємства,
Полтавський університет економіки і торгівлі, м. Полтава

ХАРАКТЕРИСТИКА ТА КЛАСИФІКАЦІЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ПОТОКІВ ПІДПРИЄМСТВ

E. Ivanova,
PhD., senior teacher of the Department of Business Economics, Poltava University of Economics and Trade, Poltava

CHARACTERISTICS AND CLASSIFICATION OF INFORMATION FLOW OF ENTERPRISES

У статті розглянуто проблему комплексного підходу до визначення характерних рис та класифікації інформаційних потоків. Узагальнено основні характеристики інформаційних потоків, серед яких напрям (цілеспрямованість даних, які передаються); структура (залежить від інформаційного наповнення та є об'єднанням інформаційних масивів); часовий період функціонування (термін від початку генерації інформаційного змісту потоку до його отримання). Специфічними рисами, які характеризують рух інформаційних потоків підприємства, є швидкість, дискретність, інтенсивність, ємність, щільність, багатофункціональність. Якість інформаційних потоків значною мірою залежить від якості інформації, рух якої вони забезпечують. Представлено класифікацію інформаційних потоків, що сприятиме забезпеченню розуміння механізму цілеспрямованого управління ними на підприємствах. Розглянуто такі класифікаційні ознаки: тематичне спрямування змісту, спеціалізація використання, сфера циркуляції, напрям руху відносно підприємств, спосіб отримання інформації із зовнішнього середовища, період інформаційних даних, офіційність, масштаб дії, приналежність до учасників інформаційного обміну, рівень управління, форма носіїв інформації, надійність, ступінь ідентифікації, періодичність виникнення, структура.

The problem of a comprehensive approach to determination of the characteristics and classification of information flows are considered in the article. The main characteristics of information flows, including direction (determination of data transferred); structure (depending on the content and uniting information files); operation time period (time from the beginning of generation of information flows' content to its receiving). The specific features that characterize the movement of information flows of an enterprise are speed, discretion, intensity, capacity, density, and multi-functionality. The quality of information flows is largely dependent on the quality of information, the movement of which provides it. The classification of information flows that will promote understanding of the mechanism of purposeful management of enterprises is presented. The following classification features are considered: thematic direction of content, specialization of use, circulation area, direction towards enterprises, the way of information obtaining from the environment, period of information data, regularity, scale of actions, the belonging to the members of information exchange, management level, a form of information carrier, reliability, the degree of identification, frequency of occurrence, and structure.

Ключові слова: інформація, інформаційний потік, класифікація інформаційних потоків, характеристика інформаційних потоків, управління інформаційними потоками.

Key words: information, information flow, information flows' classification, characteristics of information flows, information management.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Управління діяльністю підприємства у сучасних економічних умовах супроводжується зростаючими темпами виробництва і використання інформації.

Зростання попиту на інформацію, виникнення і функціонування нових форм віртуального підприємництва і бізнес-процесів з інформаційним підґрунтям зрівнює можливості підприємств у конкурентній боротьбі.

Недостатність чи відсутність достовірної інформації призводить до необгрунтованості управлінських рішень, а несвоєчасне використання інформації значно впливає як на якість окремої господарської операції, так і на ефективність функціонування економічного суб'єкта у цілому. Поширеність використання інформації потребує чіткого визначення характерних рис та особливостей групування інформаційних потоків за класифікаційними ознаками для розуміння механізму управління ними на підприємствах.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПУБЛІКАЦІЙ

Проблема досягнення актуальності, достовірності і об'єктивності інформації у швидко змінюваних зовнішніх умовах, що зумовлює необхідність в організації інформаційних потоків, розглядається українськими і зарубіжними вченими, зокрема такими, як В. Верба [1], О. Дубас [2], А. Захарченко [3], В. Кунченко-Харченко [4], О. Кондратюк [5], К. Карачарова [6], В. Малімон [7], Б. Мізюк [8], Л. Птіцина [9], О. Пархоменко [10], О. Сорокіна [11], С. Федоренко [13] та інші.

У наукових працях розглядається інформаційна природа управління, а також пропонуються окремі рішення стосовно основних підходів до управління інформаційними потоками, інформаційного забезпечення управління, використання інформаційних потоків. При цьому недостатньо уваги приділяється комплексному підходу до визначення характерних рис та класифікації таких потоків.

МЕТА СТАТТІ

Метою статті є узагальнення основних характеристик інформаційних потоків і представлення їх класифікації, що сприятиме забезпеченню цілеспрямованого управління інформаційними потоками, зокрема систематизації, обліку, аналізу, плануванню і контролю.

ОСНОВНІ РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

У внутрішній господарській сфері підприємства генератором чи отримувачем потоку інформації є кожен працівник, незалежно від його місця в організаційній структурі чи кваліфікаційного рівня. Генератори і отримувачі зовнішніх потоків інформації — фізичні та юридичні особи, що перебувають в інформаційній взаємодії із цією господарською структурою.

Інформаційні потоки забезпечують прямий і зворотній зв'язки зі своїм генератором, що позитивно впливає на ефективність управлінського рішення. Дані сприймаються отримувачем як інформація у тому випадку, коли у його "пам'яті" закладено поняття і моделі, що дозволяють зрозуміти зміст отриманих відомостей [8, с. 9]. Саме тому виникає необхідність у зворотному зв'язку між горизонтальними і вертикальними рівнями управління для уникнення надлишкових потоків інформації і забезпечення їх належної якості.

Важливим аспектом характеристики інформаційного потоку є його відмінність від документообігу. Як вважає Кунченко-Харченко В.І., документообіг характеризує рух лише внутрішніх документованих відомостей про господарські процеси [4, с. 175]. Інформаційні потоки значно ширші за призначенням і забезпечують не лише циркуляцію впорядкованої внутрішньогосподарської документації в інформаційній системі підприємства [9, с. 121]. Крім того, інформаційний потік може мати як документовану форму, так і не документовану (неофіційну), що залежить від характеру комунікаційного обміну у межах організаційної структури підприємства і у його взаємодії із зовнішнім середовищем.

Характеристиками інформаційних потоків є також напрям, структура, часовий період їх функціонування.

Напрямок інформаційного потоку як руху інформації комунікаційними каналами, визначається цілеспрямованістю даних, які передаються. Досягнення адресованої позиції (отримувача) забезпечується чіткою регламентацією напрямку потоку, що значно спрощує рух організаційними маршрутами і зменшує витрати операційного часу. Напрямок інформаційного потоку визначає стабільний комунікаційний зв'язок між особою, що приймає господарське рішення, і особою, що формує його інформаційне забезпечення [13, с. 33].

Структура інформаційного потоку визначається характером інформаційного наповнення та є об'єднанням масивів інформаційних повідомлень (письмові документовані відомості, усні повідомлення) як структурних одиниць інформації [11, с. 330]. Синтаксична структурна побудова інформаційного потоку має враховувати взаємозв'язок між інформаційними елементами, можливість його семантичної інтерпретації, а також забезпечення єдності користувача з інформацією [7, с. 74]. Між складовими інформаційного потоку встановлюються зв'язки на основі спільного руху від адресанта до адресата, утворюючи цілісну систему.

Інформаційний потік відрізняється від суми окремих структурних частин, і дане явище за системологічною концепцією і законом синергізму свідчить про високий рівень організованості і відповідно сприяє підвищенню загальної результативності підприємства [10, с. 4].

Час функціонування інформаційного потоку визначається терміном від початку генерації інформаційного змісту потоку до отримання його особою, яка ініціювала інформаційний запит, або є отримувачем потоку інформації без попереднього запиту. Проходження інформаційного потоку від джерела формування до споживача регламентовано за часом, що зумовлюється певними термінами господарського плану, поточними розпорядчими нормами, необхідністю вчасного надання звітів та прийняття управлінських рішень.

Якість інформаційних потоків значною мірою залежить від якості інформації, рух якої вони забезпечують. Відповідно, функціонування інформаційних потоків сприятиме економічній результативності підприємства за умов забезпечення якісних характеристик інформації, зокрема, достовірності, точності, об'єктивності, релевантності, корисності, актуальності. Специфічними рисами, які характеризують рух інформаційних потоків підприємства, є швидкість, дискретність, інтенсивність, ємність, щільність, багатофункціональність.

Важливість інформаційного обміну для процесу прийняття управлінських рішень визначається чітко встановленою регламентацією часових меж руху інформації, а саме його швидкістю. Максимальний обсяг інформації, що надходить за мінімальну кількість часу, є свідченням оперативності господарської системи, її здатності гнучко, своєчасно і адекватно реагувати на зовнішні і внутрішні сигнали. Забезпечення господарських процесів швидкісними інформаційними потоками є передумовою отримання значної конкурентної переваги, зокрема, за рахунок оперативного впровадження інтелектуальних досягнень і творчих ідей працівників, партнерів.

Інформаційному потоку властива дискретність, яка полягає у внутрішній структурованості і впорядкованості даних у його межах [3, с. 30]. Поділ потоку на окремі складові (інформаційні частини) дозволяє виявити імовірні якісні і кількісні зміни інформації, ступінь взаємозв'язку інформаційних одиниць. Дискретність пото-

Таблиця 1. Класифікація інформаційних потоків

Класифікаційна ознака	Тип інформаційного потоку
Тематичне спрямування змісту	Монотематичні, полі тематичні
Спеціалізація використання	Однопрофільні, багатoproфільні
Сфера циркуляції	Внутрішні, умовно-внутрішні, зовнішні
Напрямок руху відносно підприємства	Вихідні, вхідні
Спосіб отримання інформації із зовнішнього середовища	Самостійні, опосередковані
Період інформаційних даних	Планові, поточні, ретроспективні
Офіційність	Офіційні, неофіційні
Масштаб дії	Міжнародні, національні, локальні
Приналежність до учасників інформаційного обміну	Прямі, зворотні
Рівень управління	Вертикальні, горизонтальні
Форма носіїв інформації	Матеріальні, електронні, усні, комбіновані
Надійність	Надійні, ризиковані, ненадійні
Ступінь ідентифікації	Ідентифіковані, частково ідентифіковані, не ідентифіковані
Періодичність виникнення	Однократні, періодичні, постійні
Структура	Прості, складні

ку інформації свідчить про участь кожного генератора інформації у створеному інформаційному потоці, особливості розподілу праці, рівномірність інформаційного навантаження і функціональну відповідальність працівників. Дискретність інформаційного потоку дозволяє контролювати індивідуальну роботу працівників, цілеспрямовано і ефективно використовувати інформаційні технології, активно керувати використанням інформаційних ресурсів.

Ступінь використання і швидкість руху інформаційних потоків визначають їх інтенсивність. Оптимально побудована організаційна структура підприємства, успішно встановлені бізнес-зв'язки із контрагентами, активна робота маркетингового і інформаційного відділів сприяють високій інтенсивності, регулярності руху інформаційних потоків і постійному інформаційному забезпеченню господарських процесів в умовах динамічності і мінливості зовнішніх чинників впливу.

Повноцінність інформаційного потоку оцінюється за ємністю. Ємність інформаційного потоку — це потенційно можливий обсяг даних та відомостей, що передаються в одному напрямі.

Щільність інформаційного потоку визначається глибиною комунікаційного обміну, до якого залучається максимальна кількість інформаційних ресурсів підприємства [2, с. 224; 12, с. 168].

Інформаційним потокам властива багатofункціональність, адже вони функціонують у господарських процесах із різними цілями і забезпечують інформаційну основу для управлінських рішень, професійних знань працівників, нормативно-правових документів підприємства, аналітичних досліджень, процесів розробки і реалізації нової продукції, процесів створення і підтримання ринкового іміджу підприємства, підтримання економічної безпеки і формування перспектив розвитку господарювання.

Різноманітність функцій, що виконуються інформаційними потоками, а також сфер їх застосування, дозволяють визначити класифікаційні різновиди потоків (табл. 1).

Інформаційні потоки за тематичним спрямуванням змісту розподіляються на монотематичні і політематичні [3, с. 80].

Монотематичний потік містить інформацію, що стосується лише одного виду господарської діяльності, спеціалізації роботи певного фахівця, який виступає генератором інформаційного потоку. Зміст інформації монотематичного потоку відрізняється специфікою термінів і показників. Використання такого потоку для обміну інформацією є доцільним за умов спеціалізації отримувачів відповідно до спеціалізації генераторів.

Інформація політематичного інформаційного потоку є різноспрямованою за тематикою і призначається для фахівців різних сфер діяльності. Такий потік має складну композиційну природу, синтезовану із монотематичних, економічно вузьких потоків. Їх якісне поєднання залежить від професійності і компетентності генератора, який формує і скеровує такий тип потоку. Політематичний інформаційний потік забезпечує обмін даними на вертикальних рівнях підприємства, де виникає потреба у активізації широкого спектру інформації. Генерація складних політематичних потоків відбувається також за використання різнорідної інформації, отриманої із зовнішнього середовища і наданої у процесі економічної взаємодії іншим учасникам господарських відносин.

Відмінність за спеціалізацією використання є основою поділу інформаційних потоків на однопрофільні (вузькоспеціалізовані, спрямовані до однієї особи чи до одного місця призначення) і багатoproфільні (мають декілька призначень). Визначення спеціалізації використання потоку інформації ґрунтується на спеціалізації адресата, організації праці на підприємстві, делегуванні повноважень і розвитку його зв'язків із суб'єктами ринку.

Інформаційні потоки, що циркулюють у межах підприємства та сприяють оперативному перебігу господарських процесів і активному формуванню інформаційних ресурсів на підприємстві, відносять до внутрішніх. Взаємодія господарюючого суб'єкта із зовнішнім середовищем відбувається шляхом поширення умовно-внутрішніх потоків, які відображають результати господарювання і призначаються для використання зовнішніми зацікавленими особами. Це періодичне надання звітів, маркетингові заходи, презентація бізнес-планів, комунікації із споживачами тощо. Результатом такої взаємодії є отримання зовнішніх інформаційних потоків, що циркулюють у зовнішньому середовищі підприємства і містять інформацію широкого спектру — тенденції розвитку міжнародних і локальних ринків, особливості економічної поведінки макро- і мікроекономічних суб'єктів.

За напрямом руху відносно підприємства інформаційні потоки поділяються на вихідні і вхідні [6, с. 91].

Вихідні потоки інформації, що акумульовані на основі внутрішніх джерел і відображують внутрішні результати господарювання, спрямовуються у зовнішнє середовище у вигляді господарської звітності, інформації про готову продукцію, відомостей про маркетингові заходи, інших письмових чи усних реакцій на зміни зовнішнього середовища. Вихідні інформаційні потоки є зворотними, реакцій-

ними відносно впливу зовнішніх умов на підприємство, однак, вони справляють і значний прямий вплив на інші суб'єкти ринку.

За способом отримання інформації із зовнішнього середовища розрізняють самостійні і опосередковані інформаційні потоки [6, с. 91]. Потік самостійно отриманої інформації утворюється, зокрема, у результаті проведення безпосередньо працівниками підприємства польових маркетингових досліджень, формування і підтримки господарських відносин. Опосередковані інформаційні потоки формуються шляхом отримання даних від фахівців сторонніх організацій, послугами яких користується підприємство.

Залежно від періоду інформаційних даних розрізняють планові, поточні і ретроспективні інформаційні потоки [6, с. 91]. Інформаційні планові потоки містять планову інформацію щодо діяльності підприємства. Система поточних інформаційних потоків забезпечує звичайний щоденний режим роботи підприємства. Потоки ретроспективної інформації використовуються аналітиками для виявлення тенденцій діяльності об'єкта на основі порівняння минулих явищ і подій з поточною діяльністю.

Інформаційні потоки поділяються також на офіційні і неофіційні. Офіційні потоки, що обґрунтовані документально відповідно до норм і правил, є основою господарських відносин і юридично регулюють діяльність кожної особи на підприємстві. До неофіційних інформаційних потоків відносять чутки, неофіційні розмови.

Інформаційні потоки за масштабами дії (впливу на економічні процеси) можуть бути міжнародними, національними, локальними. Міжнародні інформаційні потоки пов'язують інформаційні системи різних країн. Традиційно їх формують засоби масової інформації, освітні програми, туризм, міжнародні наукові конференції, дипломатичні процеси. Національні інформаційні потоки виникають у внутрішньому інформаційному просторі країни. Локальними є інформаційні потоки підприємства, які впливають на формування його інформаційної бази, сприяють ґрунтовному застосуванню інформаційних ресурсів.

Прямі інформаційні потоки формуються адресантом, який володіє переважними формальними повноваженнями чи за його власною ініціативою. Так, суб'єктом формування прямих потоків може бути власник (керівник), ініціюючи рух розпорядницької інформації до підлеглих працівників, чи працівник, спрямовуючи керівнику інноваційну пропозицію. Реакція на подібні дії передається зворотними потоками інформації, що містять, зокрема, дані про стан економічного об'єкта за результатами застосування прямих інформаційних потоків, ініціативні пропозиції працівників, міру розуміння отриманого повідомлення тощо. Завдяки зворотнім інформаційним потокам встановлюються партнерські відносини із персоналом, клієнтами, постачальниками, а також підвищується рівень поінформованості керівників підприємства.

За рівнем управління та напрямом проходження інформації внутрішніми комунікаційними каналами виокремлюють вертикальні і горизонтальні інформаційні потоки. Вертикальні інформаційні потоки циркулюють між різними рівнями управління. Потік низхідного (директивного) напрямку руху містить нормативну, регулюючу і розпорядчу інформацію власників (керівників) підприємства та окремих його підрозділів. Інформаційним потоком висхідного напрямку передаються звітна інформація, економічні пропозиції та ініціативи працівника власнику (керівництву). Горизонтальні інформаційні потоки утворюються між працівниками одного або різних підрозділів.

Проявом горизонтальних зв'язків є робота підрозділів у межах схожих професійних обов'язків, спільних проектних завдань.

Інформаційні потоки розподіляються залежно від форми носія інформації [8, с. 9]. Матеріальними інформаційними потоками розповсюджуються дані, відображені на паперових або інших матеріальних носіях (служба документація, кореспонденція підприємства). Зокрема паперовий документообіг регулює науковий і практичний аспекти діяльності підприємства, визначає концептуальні засади функціонування і доказовість здійсненого поточного господарювання. У сучасних умовах використання електронних інформаційних потоків є не лише зручною формою інформаційного обміну, але і засобом раціонального використання ресурсних можливостей.

Дані, які можуть оголошуватися офіційно на зборах, засіданнях, ділових переговорах або неофіційно через неформальні канали комунікації працівників й інших учасників господарських відносин, передаються усними інформаційними потоками. Комбіновану форму мають політематичні, багатопрофільні інформаційні потоки, які характеризують декілька об'єктів або спрямовані декількома адресатам. Потоки інформації у декількох формах сприяють широкому різнобічному інформаційному забезпеченню, але при цьому необхідно уникати дублювання і надлишковості даних.

Надійність інформаційних потоків визначається, перш за все, властивостями самої інформації, зокрема достовірністю, своєчасністю, актуальністю, а також надійністю комунікаційних каналів. Ризиковими є ті інформаційні потоки, яким притаманна недостатня впорядкованість руху, недостатня надійність, достовірність, актуальність змістового наповнення, що загрожує непередбачуваними ризикованими наслідками. Ненадійними є неформальні інформаційні потоки, тому їх використання у процесі прийняття рішення є економічно небезпечним з огляду на суб'єктивність, недостатню економічну обґрунтованість і насиченість.

Ступінь ідентифікації інформаційного потоку визначається можливістю сприйняття і розпізнавання одержувачем тієї знакової системи, що міститься в отриманому повідомленні. Налагодженість і оперативність ідентифікаційного механізму залежить від домовленості адресата і адресанта щодо системи кодування інформаційного змісту, каналів і форми передачі інформації. Ідентифіковані інформаційні потоки успішно використовуються в інформаційній системі підприємства [1, с. 145]. Неідентифіковані або частково ідентифіковані потоки ускладнюють процес прийняття господарських рішень і економічно знецінюються.

Інформаційні потоки розрізняють за періодичністю виникнення. Однократними інформаційними потоками передається інформація стосовно поодиноких або не повторюваних подій чи явищ — випадки на підприємстві чи у його зовнішньому оточенні. Періодичним інформаційним потокам властива певна повторюваність, оскільки вони пов'язані із динамічністю господарських процесів. Постійність інформаційних потоків зумовлена не закономірностями часових проміжків або фаз, а постійною необхідністю задоволення інформаційних потреб. Постійні потоки інформації циркулюють у повсякденній діяльності підприємства, особливо широко використовуються в інформаційно насиченому процесі управління.

Залежно від структури, інформаційні потоки поділяють на прості і складні. Структура простих інформаційних потоків обмежена однією спеціалізацією і однорідною

формою даних. Використання таких потоків зменшує інформаційне навантаження і сприяє упорядкованості інформаційних ресурсів, однак не забезпечує процес прийняття управлінських рішень різнобічною інформацією. Складні інформаційні потоки утворюються із масивів даних різного професійного призначення. Такі потоки дозволяють передавати дані у різних формах і комбінувати зміст інформації, дотримуючись при цьому узгоджених із адресатом правил їх кодування.

ВИСНОВКИ

Інформаційні потоки забезпечують прямий і зворотній зв'язки зі своїм генератором, причому ролі генераторів і отримувачів можуть змінюватися залежно від напрямку руху інформаційних потоків. Інформаційний потік відрізняється від документообігу, адже він забезпечує не тільки циркуляцію внутрішньогосподарської документації в інформаційній системі підприємства. Основними характеристиками інформаційних потоків є напрям, структура, часовий період їх функціонування. Специфічними рисами, які характеризують рух інформаційних потоків підприємства, є швидкість, дискретність, інтенсивність, ємність, щільність, багатofункціональність. Забезпечення господарських процесів швидкісними інформаційними потоками є передумовою отримання підприємством сильної конкурентної переваги. Якість інформаційних потоків значною мірою залежить від якості інформації, рух якої вони забезпечують.

У сучасній економіці висуваються нові якісні вимоги щодо інформаційного забезпечення діяльності підприємства. Особливих рис дані зміни набувають в інформаційно-насичених системах туристичних підприємств, результативності діяльності яких визначається успішністю використання інформаційних потоків у господарюванні, що і потребує подальших досліджень.

Література:

1. Верба В.А. Інформаційне забезпечення управління розвитком компанії / В.А. Верба // Формування ринкової економіки: зб. наук. праць ДВНЗ "КНЕУ імені В.Гетьмана". — 2009. — № 22. — С. 145—154.
2. Дубас О.П. Інформаційно-комунікаційний простір: поняття, сутність, структура / О.П. Дубас // Сучасна українська політика. Політики і політологи про неї. — 2010. — Вип. 19. — С. 223—232.
3. Захарченко А.П. Загальні принципи аналізу інформаційних потоків у Інтернеті / А.П. Захарченко // Наукові записки Інституту журналістики. — 2010. — Т. 41. — С. 80—85.
4. Кунченко-Харченко В.І. Моделі інформаційних потоків та їх використання в системах бази даних та документології для прийняття рішень / В.І. Кунченко-Харченко // Збірник наукових праць Інституту проблем моделювання в енергетиці ім. Г.Є. Пухова НАН України. — 2010. — Вип. 54. — С. 175—179.
5. Кондратюк О.М. Синергія інформації в управлінні витратами підприємства / О.М. Кондратюк, О.В. Школа // Держава та регіони. — 2010. — № 5. — С. 134—138.
6. Карачарова К.А. Класифікація інформаційних потоків автотранспортних підприємств / К.А. Карачарова // Вісник економіки транспорту і промисловості. — 2011. — № 33. — С. 88—93.
7. Малімон В. І. Комунікаційна політика в діяльності державного службовця: навч. посібник / В. І. Малімон. — 2-ге вид. доп. і розш. — Івано-Франківськ: Місто-НВ, 2008. — 344 с.
8. Мізюк Б.М. Інформаційна природа управління / Б.М. Мізюк // Економіка та держава. — 2012. — № 2. — С. 8—13.

9. Птіцина Л.А. Основні підходи до управління інформаційними потоками бізнес діяльності промислових підприємств України: формування єдиного інформаційного забезпечення системи управління промисловим підприємством в складних ринкових умовах / Л.А. Птіцина // Вісник економічної науки України. — 2010. — № 2. — С. 121—124.

10. Пархоменко О.В. Інноваційна економіка як результат взаємодії економічної і соціальної систем / О.В. Пархоменко // Науково-технічна інформація. — 2009. — № 3. — С. 3—6.

11. Сорокіна О. С. Родові характеристики поняття "інформація" / О.С. Сорокіна // Науковий вісник "Гілея". — 2009. — № 27. — С. 323—335.

12. Синєокий О.В. Інформаційне право України та електронне право високих технологій / О.В. Синєокий. — Запоріжжя: ЗНУ, 2010. — 215 с.

13. Федоренко С. В. Розробка інформаційного забезпечення та інформаційні потоки промислового підприємства / С.В. Федоренко, Д.О. Правоторов // Економіка та держава. — 2006. — № 11. — С. 33—34.

References:

1. Verba, V. A. (2009), "Information management software development company", *Formuvannya rynkovoyi ekonomiki*, vol. 22, pp. 145—154.
 2. Dubas, O. P. (2010), "Information and communication space: the concept, nature, structure", *Suchasna ukrayinska politika. Politiki i politologi pro neyi*, vol. 19, pp. 223—232.
 3. Zaharchenko, A. P. (2010), "General principles of analysis of information flow on the Internet", *Naukovi zapiski institutu zhurnalistiki*, vol. 41, pp. 80—85.
 4. Kunchenko-Harchenko, V. I. (2010), "Information flow models and their use in databases and decision-making dokumentolohiyi", *Zbirnyk naukovykh prats Institutu problem modelyuvannya v energetici im. G. Ye. Puhova NAN Ukrainy*, vol. 54, pp. 175—179.
 5. Kondratyuk, O. M. (2010), "Synergy management information in enterprise spending", *Derzhava ta rehiony*, vol. 5, pp. 134—138.
 6. Karacharova, K. A. (2011), "The classification of information flows trucking companies", *Visnyk ekonomiky transportu i promyslovosti*, vol. 33, pp. 88—93.
 7. Malimon, V. I. (2008), *Komunikatsiyna polityka v diyalnosti derzhavnogo sluzhbovtsya* [The communication policy of a public servant], Misto-NV, Ivano-Frankivsk, Ukraine.
 8. Mizyuk, B. M. (2012), "Information management nature", *Ekonomika ta derzhava*, vol. 2, pp. 8—13.
 9. Ptitsyna, L. A. (2010), "Basic approaches to information management business of industrial enterprises of Ukraine: the formation of a single information support system of industrial enterprise in difficult market conditions", *Visnyk ekonomichnoyi nauky Ukrainy*, vol. 2, pp. 121—124.
 10. Parkhomenko, O. V. (2009), "Innovative economy as a result of the interaction of economic and social systems", *Naukovo-tekhnichna informatsiya*, vol. 3, pp. 3—6.
 11. Sorokina, O. S. (2009), "Generic specification the term "information", *Naukovyy visnyk "Hileya"*, vol. 27, pp. 323—335.
 12. Synyeokey, O. V. (2010), *Informatsiynne pravo Ukrainy i elektronne pravo vysokoykh tekhnolohiy* [Information Law and Electronic Law Ukraine High Technologies], ZNU, Zaporizhzhya, Ukraine.
 13. Fedorenko, S. V. (2006), "Development of information security and information flows of industrial enterprises", *Ekonomika ta derzhava*, vol. 11, pp. 33—34.
- Стаття надійшла до редакції 30.06.2016 р.*